

Disputatio juridica inauguralis de locatione conductione

<https://hdl.handle.net/1874/343790>

16.
DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE

LOCATIONE CONDUCTIONE.

QUAM
FAVENTE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. GERARDI de VRIES,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Illustri
Academiâ Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatûs Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis JURIDICÆ Decretò,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum examini subijcit

ADRIAEN VAN HECKE, FLESSING.-ZEL.

Ad diem 27. Junii horâ locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, cIo Ioc xcii.

Amplissimis Nobilissimisque
V I R I S,

D. D. CASPARO VAN HECKE,
Reipublicæ Fleffinganae Consuli, bo-
norum sacrorum Walachriæ Quæstori
vigilantissimo, Parenti suo filiali amore
in perpetuum persequendo venerando.

D. D. PETRO VAN HECKE,
J. U. D. In Confessum Celsissimorum &
Præpotentum D. D. Ordinum Genera-
lium foederati Belgii Delegato ordi-
nario, nec non Guilielmi III. Britan-
norum Regis Fleffingæ Quæstori fide-
lissimo, & Societatis Indiæ Occiden-
talis Administratori, prudentissimo,
Patruo suo semper colendo, vene-
rando.

*Hanc Disputationem Juridicam Inau-
guralem, eo quo par est animo,*

dat, dicat sacrum facit.

ADRIAEN VAN HECKE,

AUCT. & RESP.

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS,

D E

Locatione Conductione.

THESIS I.

Cientiae alicui operam daturum prius nosse oportet unde nomen illius descendat *l. i. ff. de just. & jur.* itaque haud abs re fore arbitror, nonnulla de vocabuli etymologia praemittere. Locandi verbum à loco deducit. *Varro lib. 4. de ling. lat.* Hinc locare significat in aliquo loco ponere. Conducere dicitur *ex cum & ducere*, quod conductor una cum domino rem ad usum suum, utilitatemque suam duxerit: Hinc argentum fœnori locare, pro fœnori dare. *Plaut. Most. & Horat.* locare, conducere nummos, hoc

hoc est fœnori dare & accipere. Locator itaque est, qui dat utendum vel faciendum, conductor, qui accipit utendum vel faciendum. *Cujac. obs. lib. 2. cap. 28.* Verbum autem locationis varie sumitur, aliquando improprie, & transfertur non tantum ad contractus alios nominatos & nec nominatos. *Nov. 160. cap. 1. l. 5. §. 2. ff. h. t. l. 34. ff. de usur.* sed & ad alia, quæ loco ponuntur. Hic autem strictè & proprie sumitur pro contractu consensuali. Hæc dicta sunt quoad etymologiam; accedo ad rem ipsam.

I I.

Locatio conductio est contractus juris gentium, nominatus, bonæ fidei, consensu constans, quo res vel opera alicui utenda vel facienda datur certa mercede constituta. Juris Gentium quia proxima est emptioni venditioni *l. 1. §. 2. ff. h. t.* adeo ut dubitari in quibusdam soleat, emptio an locatio sit contracta *l. 2. §. 1. ff. eod.* & iisdem fere juris regulis contineatur. *pr. Inst. l. 2. ff. h. t.* reliqua verba denotant tria ejus substantialia, quæ sunt consensus, res vel opera & merces.

I I I.

Inter substantialia requisita primum locum vindicat contrahentium consensus: quoniam autem locatio solo consensu perficitur, quæritur an non tacito con-

consensu hic contractus possit continuari? ut si finito tempore conductionis conductor in re conducta manserit, an censebitur hanc tacite reconduxisse? R. nullum dubium est propter *l. 14. ff. b. t. l. 124. ff. de R. J. Cujac. ad tit. 1. Feud. pag. 660.* ita ut etiam pignorum videatur durare obligatio *l. 16. Cod. l. 13. §. ult. ff. b. t.* non tamen pignora, quæ tertius pro conductore obligavit *l. 13. §. ult. ff. eod.* nec fidejussores. *l. 7. Cod. h. t.* Diverfa tamen ratio est tum rusticorum, tum urbanorum prædiorum, nam in prædiis rusticis post finitam primam conductionem, locatio continuata videtur ad annum, quo scilicet fructus percipi possunt: in urbanis vero pro rata temporis, quo quis inhabitavit. *d. l. 13. §. ult. ff. b. t.* Quæritur autem magis an & ab initio tacite fiat locatio? Negant D. D. nam omnis locatio ab initio expresse fieri debet, quæ enim est locatio ubi certa merces non est definita *l. 23. ff. comm. div.?* Porro cum locatio sit contractus consensu constans venditioni similis, satis intelligitur ad hunc contractum non requiri scripturam, nisi ex contrahentium pacto, prout igitur convenit, alia locatio est scripta, alia non scripta *l. 32. Cod. h. t.* alia perpetua, alia temporalis *l. 1. §. 15. ff. de exercit. act. l. 10. Cod. h. t.* alia pura, alia sub conditione, aut in diem *l. 20. ff. b. t.*

I V.

Omnes locare & conducere possunt, qui natura

vel lege specialiter non prohibentur, ideoque & mutus & surdus contractum hunc celebrare potest *l. 124. ff. de R. J. absens l. 2. §. 2. ff. de O. & A. Deportatus l. 15. ff. de interd. & releg. l. 17. §. 1. ff. de pœn.* Alteri rem utendam fruendam locare quoque potest, qui non est dominus rei *l. 8, 9. §. ult. & l. 15. §. 8. ff. h. t. usufructuarius l. 12. §. 2. ff. de usufr.* emptor potest conducere rem empram *l. 16. ff. de peric. & comm. rei vend. sic venditor rem venditam l. 75. ff. de contr. empt.* Removentur ab hoc contractu prodigi & furiosi; quia eorum nullus consensus nullaque voluntas nisi dilucida habent intervalla *l. 5. ff. de R. J. junct. l. 40. ff. eod.* Milites quoque non possunt conducere & administrare alienas domos aut possessiones, ne à signis & numeris suis avocentur; ne militia contemptâ dedant se sordidis ministeriis, neque armorum usu abutantur adversus vicinos & colonos ipsos, quorum procurationem susceperint *l. 31. Cod. h. t.* verum hæc lex nostris & Gallorum moribus in desuetudinem abiit. *Groenew. ad. d. l. 31. n. 5. Curiales. l. 30. Cod. h. t.* usuarius non potest locare operas servi usuarii, nec alias res quarum usum habet *l. 12. §. ult. l. 14. pr. ff. de usu & hab.*

V.

Sufficiant hæc de personis, transeamus ergo ad locationis & conductionis secundum substantiale, ut sunt res, vel operæ honestæ, solitæ locari *l. 15. ff. de cond. Inst.* locari possunt omnes res, quæ sunt in

in commercio. *arg. l. 34. §. 1. ff. de contr. empt.* five mobiles, five foli. *l. 9. §. 2. §. 5. ff. b. t.* non propriae tantum, sed etiam alienae, sed haec tenus ut conductori ignoranti locator obligetur in id, quod interest, si dominus conductorem frui non patiatur *l. 15. §. 8. ff. l. 7. ff. b. t.* five sint corporales, five incorporales *l. 12. §. 2. l. 15. §. 5. ff. de usufr. l. 5. ff. b. t.* ut praedia *l. 13. §. 11. ff. b. t.* praedia publica *l. 53. ff. eod. usus. in princ. Inst. de usu §. hab.* non tamen ab eo, cui usus est constitutus. *l. 8. §. 5. ff. de precar. & generaliter omnes res, quae vendi possunt: imo & aliae, quae alias vendi nequeunt, ut sunt bona adventitia filiorum, in quibus Pater usufructum habet, bona immobilia minorum, bona feudalia sine consensu domini, & similia. Additâ tamen hac limitatione, ut resolutio jure locatoris, resolvatur quoque jus conductoris, quia enim natura non patitur, ut quis plus dare aut transferre possit, quam ipse habeat *l. 54. ff. de R. J.* Res communis quoque locari potest, interveniente omnium dominorum consensu, quia alioquin in communi re in scio socio, nihil quidquam in ejus praedictum facere licet *l. 11. ff. de servit. rust. praed. l. 1. Cod. si res Comm. pign. dat. Emphyteusis l. 19. Cod. de jure Emphit.* quoque feudum *lib. 4. feud. c. 1. n. 19.* Locari enim non possunt praediales servitutes, quae fundo debentur per se, nisi cum ipso fundo *l. 44. ff. b. t.* rem propriam conducere nemo potest *l. 9. §. fin. ff. eod. l. 45. ff. de R. J.* nec res fungibilis, nisi fortè ad ostentationem. *arg. l. 3. §. ult. ff. de commod.**

V I.

Etiam operæ locari conducì possunt, modo sint honestæ & locari solitæ *l. 5. §. 2. ff. de præscript. verb.* id est quæ commodum aliquod pecuniarium spectant, & mercede æstimari possunt & solent; aliàs de iis daretur actio præscriptis verbis. *§. 1. Inst. b. t. l. 22. ff. de præsc. verb.* facta non mercenaria sunt, quæ virtute animi potius quam corporis præstantur, veluti libertate, ut manumissio *l. 5. §. 5. ff. de præsc. verb.* è contra locari aut conducì non possunt operæ, quæ propter gravitatem & dignitatem suam mercede æstimari nequeunt, ut operæ advocatorum *l. 38. ff. b. t.* Archiatrorum *l. 9. Cod. de Prof. & Med. juris studiosorum sive Assessorum. l. 4. ff. de extra. ord. cogn.*

V I I.

Tertium hujus contractus substantiale requisitum est merces, à merendo ut *varro lib. 2. ling. lat.* vel quod merenti cedat, dicta, est illud ipsum, quod pro usu rei, vel opera personæ datur, ideo aliquando pretium dici solet *l. 28. §. 1. l. 5. §. 1. l. 58. pr. ff. b. t.* in mercede autem requiritur ut sit justa *l. 46. ff. b. t.* debet esse certa *l. 25. ff. b. t. §. 2. Inst. eod.* consistere debet in pecunia numerata. *l. 1. §. 2. ff. de præsc. verb. l. 2. ff. b. t. junct. l. 5. §. 1. ff. de contr. empt. §. 1. Inst. b. t.* nisi forsan prædium rusticum locatum sit, tum enim merces in certa quantitate fructuum

ctuum consistere potest *l. 35. §. 1. ff. b. t. l. 8. l. 21. Cod. eod.* quod si non certa fructuum quantitas, sed portio pro ratâ ejus, quod in fundo nascetur dimidia fortè vel tertia, constituta fuerit, *colonus partiaris* dici solet, & quodammodo socius est *l. 25. §. 6. ff. b. t.* quod tamen genus conventionis volunt doctores in contractum innominatum incidere *l. 8. Cod. de pact.*

V I I I.

Duplex ex hoc contractu nascitur obligatio, quarum illa producit actionem locati, hæc conducti. *Actio locati, est actio personalis, bonæ fidei, quæ datur locatori adversus conductorem, ut finita locatione rem restituat non deterioratam, & reparet damnum dolo, lata & levi culpa datum etiam ut præstet mercedem pro usu rei debitam.* Dico bonæ fidei *§. 28. inst. de actionib.* cujus nomine veniunt usuræ mercedis, quæ non tantum ex stipulatione debentur, sed etiam ex mora *l. 32. ff. de usuris.* sive etiam pacto promissæ sunt, sicut & omne quod ex pactis in continenti adjectis debeat conductor *l. 7. §. 5. ff. de pact. l. 25. §. 1. & passim ff. & Cod. b. t. datur locatori ejusque hæredibus l. 38. ff. b. t.* ita ut si quis operas annua mercede locaverit totius anni mercedem, ejusve petitionem ad hæredes transmittat *l. 38. l. 17. §. ult. ff. b. t.* ratio extat in *l. 161. ff. d. R. 7.*

I X.

Dicitur, ut finita locatione rem restituat non deteriora am. Si conductor non restituat rem, in li-
tem contra eum jurari potest. *l. 48. §. 1. ff. h. t.* re-
stituitur autem rem demum finito usu: Interdum &
ante expletum locationis tempus locator agere po-
test, ut conductor rem locatam restituat, ut si ex
causa interveniente, non prævisâ tempore contra-
ctus, propriis usibus probaverit rem locatam sibi
necessariam dominus *l. 3. Cod. h. t.* secundo. Si do-
mus necessario sit reparanda. *d. l. 3. junct. l. 33. §. l.*
35. pr. ff. eod tertio, si male sit versatus in re con-
ducta. *d. l. 3. Cod.* quare & studiosus ante tempus è
cubiculo expelli potest, qui personas inhonestas,
puellas puta meritorias, in ædes introduxit.
Schneyd. ad §. ult. Inst. h. t. argumento l. 7. ff. de
usu §. habit. quarto. Si mercedem non solverit in-
tra tempus debitum. *l. 54. §. 1. l. 56. ff. h. t. Nov.*
120. cap. 8.

X.

Porro conductor in re conducta præstat dolum,
culpam latam & levem, non levissimam *l. 5. §. 2. ff.*
commodat. l. 23. ff. de R. f. l. 31. in fin. ff. locat. l. 3.
§. 1. ff. nautæ caup. stabul nisi aliter conventum fuerit
l. 40. ff. h. t. vel res naturâ suâ exactissimam diligen-
tiam requirat *l. 25. §. penult. ff. h. t.* vel conductor
tanquam artifex operas suas locaverit & peritum se

Dicitur

B

Pro-

professus est *l. 13. §. 6. ff. eod.* neque casus fortuitos præstare tenetur *l. 28. Cod. h. t. l. 25. §. 6. ff. eod.* nisi forsitan eos in se susceperit *l. 13. §. 5. ff. locat. l. 1. Cod. commodat.* Dicitur etiam, *ut præstet conductor mercedem pro usu rei debitam*, in iudicium igitur venit mercedis & quidem totius solutio, ad quam conductor tenetur, etsi rem dereliquerit sine justa causa *l. 55. §. ult. ff. h. t.* justa causa deferendi est, incendi *l. 49. ff. ad L. Aquil. vis Graculorum, sturnorum, fluminis l. 15. §. 23. ff. h. t.* hostilis impetus *l. 13. §. 7. ff. eod.* pestis & similibus. His casibus deserta domo, pro ratâ temporis tantum solvitur merces.

X I.

Actio conducti est actio personalis, bonæ fidei, quæ datur conductori adversus locatorem, ut ipsi præstet liberum rei usum usque ad tempus conventum, aut alioquin suum interesse, item ut damnum vitio rei datum resarciat, ædes reficiat: pensionem remittat ob rei interitum vel magnum damnum, item necessarias & utiles impensas restituat, quas in re conducta fecit. Datur conductori ejusque hæredibus *l. 19. §. 8. ff. h. t. l. 10. Cod. h. t.* in hanc actionem primo venit, quod locator liberum usum rei præstare debeat vel si nolit locator, tenetur ad id, quod interest *l. 24. §. 4. ff. h. t. l. 32. Cod. h. t.* vel si per casum fortuitum non possit, tantum ad mercedem pro ratâ temporis restituendam seu remittendam *l. 24. §. 4. l. 15. §. 7. ff. h. t. l. 30. l. 33. ff. eod.*

X I I.

Præterea locator ad refarciendum damnum vitio rei datum tenetur *l. 19. §. 1. ff. b. t.* tenetur quoque ad ædes reficiendas *l. 15. §. 1. ff. eod.* etiam impensas necessarias & utiles refarcire locator tenetur *l. 55. §. 1. l. 61. pr. ff. b. t.* pro quibus impensis ei quoque competit retentio *l. 5. ff. de Imp. in rem dot. fact. l. 14. de doli mali § met. except. § l. 20. ff. de acquir. vel amit. poss.*

X I I I.

Contractus locationis conductionis extinguitur contrahentium consensu contrario; nam unumquodque dissolvitur eodem modo, quo colligatum est *§. ult. Inst. quib. mod. obl. toll.* finito tempore, non morte; transit enim ad utriusque contrahentis hæredes *§. ult. Inst. l. 10. Cod. b. t.* resolutio jure locatoris, etsi longius sit tempus adjectum, ut, si usufructuarius locaverit, nec quidem hæres fructuarii in id, quod interest tenetur, nisi defunctus jure communi, non qua fructuarius locaverit *l. 9. §. 1. ff. b. t.* non præstita mercede intra tempus debitum *l. 15. ff. b. t.* interitu rei, & aliis modis, qui huic negotio non sunt proprii.

COROLLARIA.

I.

Qui muros in municipiis violavit tenetur pœna capitali.

II.

Si quis vitiatam duxerit pro virgine, nuptia subsistunt.

III.

Princeps legibus Civilibus solutus est.

IV.

Dolus dans causam contractui bona fidei reddit contractum ipso jure nullum.

V.

Lex 2. Cod. de rescind. vendit. non habet locum in transactione.

F I N I S.

A Eruditissimo ac Generoso
VIRO-JUVENI,

D. ADRIANO
VAN HECKE,

cum summo honore

D E

LOCATIONE
& CONDUCTIONE,

Differeret, parique cunctorum applausu J. U.
Doctor in auguraretur,

Encomium justum.

Uideas tantis fulgentia tempora lauris?
Quemque suam sobolem tam justè Astrea
vocavit?

Quam VAN HECKE, modis quem nunc
mea Musa celebrat.

O utinam cytharam largitus Apollo sonoram
Miforet, ut justos ADRIANO fundere versus

Possim,

Possim, proque suis meritis extollere laude!
Hic est, qui Themidos per digne filius Almæ
Dicitur. Hunc juris delectant foedera sancti.
Quis magis hoc aptus, quo tanta ænigmata solvat,
Abdita quæ passim quoscunque latere solebant?
Munera militiæ poteritne subire togatæ
Dignius ullus eo, quem tanta scientia legum
Reddidit insignem? Quis, quæso, peritius unquam
Conducti docuit præceptaque iusta *Locati*?
Hujus quam nitidè veram video patefactam
Contractus formam? Benecultè hic cuncta docenda
Demonstrata patent: & quæ fluat actio bina
Hinc simili explicitum parilique nitore liquefcit.
Hæcce procul dubio promittunt omina fausta,
Teque VAN HECKE brevi capturum tempore fructus
Sic suadent studii vestri doctique laboris.
Quod tibi, qui magno spero mihi junctus amore es.

J. D. V.

Phil. Cand.

TOE-

TOEJUICHINGE,

Aan den HEER, mijn HEER

ADRIAAN VAN HECKE:

als zijn Ed. ter Rechtsgeleerdheid wierde
ingewijd.

Astréa spreekt.

Ntfang mijn Voester-Zoon den prijs *U*
toegewezen,
Dien prijs dien gy verdiend door on-
vermoeide vlijt,
Dien prijs dien gy voorwaar ten vollen waardig
zijt;

O schrandere Jongeling van my geliefd, gepreezen;
O eêlste telg, waar in ik mijn vermaak kan leezen!
Waar op ik stel mijn hoop in dees' bedroefde tijd;
Dewijl gy moedig voor mijn' gouwde wetten
strijd:
Ga voort zo zien we uw roem tót boven 't fwerk
gereezen.

Ik neem *U* heeden aan tót Voorpraak van mijn
Recht;
Waarom vrouw Pallas *U* een krans van groen-
te vlegt,
Die nooit verdorren moet: maar enddeloos zal
groeijen.

Handhaafd het heilig Recht gants heilig onbesmet,
Verdraai uit liefde of gunst nooit mijne goude wet:
Dan zal uw roem en lóf ontelbre Jaaren bloeijen.

S. V. H.